

SECONDA UNITA' – MÁSODIK LECKE

Argomento: *Presentazione* **Téma:** *Bemutakozás*

Grammatica: *pronomi personali soggetto* * *verbo essere* * **Nyelvtan:** *személyes névmás alany esete* * *essere ige* *
pronuncia delle vocali, dittonghi e trittonghi | *magánhangzók, kettős- és hármashangzók ejtése*

I pronomi personali e il verbo essere - A személyes névmás és az essere

Hogy mondják olaszul: *én, te ő ...?* Ha nem tudod, mielőtt meghallgatsz és elolvasod a párbeszédet, **tanuld meg a személyes névmás alany esetét!**

A **lui** – *ő* hímnemre, a **lei** – *ő* nőnemre, a **Lei** és a **Loro** – *Őn* és az *Őnök* hímnemre és nőnemre is vonatkozik. A hímnemet *h*, a nőnemet *n* jelzi.

Il pronome personale soggetto – A személyes névmás alany esete

	io	én
	tu	te
	lui <i>h</i> / lei <i>n</i> / Lei <i>h</i> és <i>n</i>	ő/Őn
	noi	mi
	voi	ti
	loro <i>h,n</i> / Loro <i>h</i> és <i>n</i>	ők/Őnök

Két **segédige** van az olaszban, az **essere**-*lenni, lenni valahol, valahogyan* és az **avere**-*birtokolni valamit, van neki, van nála*. Ezekon kívül a **stare**-*lenni valahog, valamilyen helyzetben, valahol* rendhagyó igét is megtanuljuk majd ragozni a **harmadik** leckében. Most az **essere** igét tanuljuk meg, mert **bemutakozásnál** is használjuk.

Il verbo essere – A lenni, van ige

	essere	lenni
io	sono	vagyok
tu	sei	vagy
lui/lei/Lei	è	van
noi	siamo	vagyunk
voi	siete	vagytok
loro/Loro	sono	vannak

Piacere! – Örvendek!

Nyolc rövid bemutatkozást fogsz hallani. Próbáld kihallania személyes névmásokat és az *essere* ige ragozott alakjait!

A szóhangsúlyt a párbeszédekben **vastag betűvel** jelöltem.

italiano – olasz

- **Sono** Giovanni, piacere! E tu chi sei?

- Piacere, io sono Giulia.

- Lui è Mario e lei è Aнна.

- Molto lieto! Sono Antonio, loro sono Gigi e Flavio.

- Noi siamo Gigi e Flavio. E voi chi siete?

- Noi siamo Roberta e Paola.

- Loro chi sono?

- Loro sono Stefania e Patrizia.

- Chi è Lei? Lei è Patrizia?

- No, io sono Stefania.

- E Lei chi è? Lei è Mario?

- No, io sono Flavio.

- Chi sono Loro? Loro sono Stefania e Patrizia?

- Si, noi siamo Stefania e Patrizia.

- Chi sono Loro? Loro sono Gigi e Flavio?

- Si, noi siamo Gigi e Flavio.

ungherese – magyar

- Giovanni vagyok, örvendek! És te ki vagy?

- Örvendek, én Giulia vagyok.

- Ő Mario és ő Anna.

- Nagyon örülök! Antonio vagyok, ők Gigi és Flavio.

- Mi Gigi és Flavio vagyunk. És ti kik vagytok?

- Mi Roberta és Paola vagyunk.

- Ők kik?

- Ők Stefania és Patrizia.

- Ki Ön? Ön Patrizia?

- Nem, én Stefania vagyok.

- És Ön ki? Ön Mario?

- Nem, én Flavio vagyok.

- Kik Önök? Önök Stefania és Patrizia?

- Igen, mi Stefania és Patrizia vagyunk.

- Kik Önök? Önök Gigi és Flavio?

- Igen, mi Gigi és Flavio vagyunk.

Presentazione – Bemutakozás

Most lépj a Quizlet oldalára, ahol bemutatkozáskor használt rövid mondatokat találsz.

Fordítsd le őket magyarról olaszra!

A *hímnemű ő* és a *nőnemű ő* megkülönböztetésére a *b* vagy a *n* betűket használtam, így:
És ő *b* ki?

Io sono ... – Én ... vagyok

Il verbo *essere* – A lenni, van *ige*

Még egy gyakorlat. ☺ Egészítsd ki a párbeszédet az *essere* ragozott alakjaival! Most már jól megy, ugye?

italiano – olasz

- Ciao, io Dora. E tu, chi
- Ciao, Paolo.
- Ah, tu Paolo!? Piacere!
- Molto lieta/(o)!
- E lui chi
- Lui Luigi.
- Luigi? E lei?
- Lei Roberta.
- Chi
- Noi Flávio, Gigi e Antonio.
- Ah, voi Flávio, Gigi e Antonio!? Molto lieta/(o)!
- E loro chi
- Loro Francesco e Lucilla.

ungherese – magyar

- Szia, én Dora vagyok. És te, ki vagy?
- Szia, Paolo vagyok.
- Áh, te vagy Paolo? Örvendek!
- Nagyon örülök!
- És ő ki?
- Ő Luigi.
- Luigi? És ő?
- Ő Roberta.
- Kik vagytok ti?
- Mi Flávio, Gigi és Antonio vagyunk.
- Áh, ti Flávio, Gigi és Antonio vagytok?! Nagyon örülök!
- És ők kik?
- Ők Francesco és Lucilla.

✍️ Ciao, io sono Gina! – Ciao, én Gina vagyok!

Jól megtanultad a **ragozást** és a **személyes névmásokat**?

Ha igen, akkor fordítsd le a következő kérdéseket és válaszokat! Természetesen **puskázhatsz** a fenti táblázatokból, **amikor bizonytalan vagy!** 😊 *h=hímnem, n=nőnem*

- Szia én Gina vagyok.

.....

- Örvendek!

.....

- Nagyon örülök!

.....

- Ki vagy te?

.....

- Én Marisa vagyok. És te?

.....

- Ő ki *h*?

.....

- Ő Gianni.

.....

- És ő *n*?

.....

- Ő Maria.

.....

- Kik vagytok ti?

.....

- Mi Stefánia, Patrizia és Giuseppe vagyunk.

.....

- Örvendek!

.....

- Kik ők?

.....

- Ők Francesco és Antonio.

.....

Alcune cose da sapere – Néhány tudnivaló

A **chi?** kérdőszócska **jelentése**: ki?, kik?, kit?, kiket? A (kérdő)mondat szórendjét a tizenegyedik leckében vesszük.

A **személyes névmásokat** az olaszban úgy használják, mint a magyarban. Csak akkor mondják, ha **nyomatékosítani** vagy kiemelni akarják, **egyébként nem mondják ki igék előtt, hiszen az ige jelzi a személyét és számát.**

Jegyezd meg, hogy az **örvendek!**-piacere! és **nagyon örülök!**-molto lieto!-hímnemben, molto lieta!-nőnemben, de mi itt most csak hímnemben fogjuk használni.

Figyelj, mert az **è** jelentése: *van*, az **e** (vessző nélkül) jelentése: *és!!!*

Az olaszban oda is kiteszük az **essere** igét, ahova a magyarban nem!

Le vocali – A magánhangzók

Az olasz **magánhangzók**

a	e	i	o	u
----------	----------	----------	----------	----------

ejtése többnyire megegyezik a magyar magánhangzókéval.

Mint a magyarban, az ejtésük lehet -> **hosszú**, vagy

-> **rövid**

és lehet -> **hangsúlyos** vagy

-> **hangsúlytalan**.

(A magyarban a szó első szótagján van a hangsúly.)

Mivel az **e** és az **o** lehet **nyitottabb** vagy **zártabb** ejtésű, ezért valójában nem 5, hanem 7 magánhangzó van az olaszban. ☺ A szóhangsúlyról a kiejtés után tanulunk.

A szótag

az olasz szóban

-hangsúlyos -> ha abban a szótagban lévő **magánhangzóra esik a hangsúly**:

vi-so-arc

-hangsúlytalan -> ha **nem** abban a szótagban lévőre **esik**:

vi-so-arc

-nyílt -> ha **magánhangzóra** végződik:

ca-sa-ház

-zárt -> ha **mássalhangzóra** végződik:

fo-r-te-erős

A magánhangzó

-hosszú a -> **hangsúlyos** és **nyílt** szótagban (**vastag betűvel** jelölve):

fa-re-csinálni **mu**-ro-fal

di-re-mondani **ce**-na-vacsora

-rövid a -> **hangsúlyos** (aláhúzott betűvel jelölve) és **zárt** szótagban (**vastag betűvel** jelölve):

ar-te-művészet **cor**-te-udvar

men-sa-menza **piz**-za

...és **-rövid** még a **hangsúlytalan** szótagban (**vastag betűvel** jelölve):

Pi-sa

mo-**ra**-díj

Pronuncia le parole! – Ejtsd ki a szavakat!

Azért fontos, hogy átvegyük a magánhangzók ejtését, mert ha megismered őket, **nem fogsz megijedni** akkor, amikor egy ilyen szót kell kiolvasnod:

gioia-öröm vagy *uovo-tojás*

Hallgasd és ejtsd ki a szavakat!

(A magánhangzók ejtése egyébként **tartományonként eltérő lehet.**)

A jobb megértés kedvéért,

- a **hangsúlyos** magánhangzó **aláhúzott betűvel**,
- a **zárt** vagy a **nyílt** magánhangzó **vastag betűvel**,
- a **rövid** vagy a **hosszú** magánhangzó **dőlt** betűvel vannak jelölve.

Az **i** ejtése

kétféle lehet, mert félhangzó=>félig magánhangzó -> **i**
félig mássalhangzó -> **j**

Mit jelent ez?

Azt, hogy sok esetben, ha az **i** egy magánhangzó előtt áll, akkor **automatikusan** az **i**-t jésen ejtjük. Ez nem azt jelenti, hogy **j**-t kell ejtened, hanem hogy csak **hagyod, hogy megtörténjen.**

*néha magánhangzó: **i** -> mint a magyar **i***

birra-sör, **fila**-sor, **ufficio**-iroda

*néha mássalhangzó: **j** -> **j** képződik ejtéskor*

ieri-tegnap, **bui**o-sötétség, **paio**-pár, **chiar**o-világos

Az **u** ejtése

is kétféle lehet, mert félhangzó=>félig magánhangzó -> **u**
félig mássalhangzó -> **v**

Vagyis, sok esetben, ha az **u** egy magánhangzó előtt áll, akkor **automatikusan** az **u**-t vésen ejtjük. Ez nem azt jelenti, **v**-t kell ejtened, hanem hogy csak **hagyod, hogy megtörténjen.**

*néha magánhangzó: **u** -> mint a magyar **u***

duro-kemény, **udire**-hallani, **natura**-természet

*néha mássalhangzó: **v** -> **v** képződik ejtéskor*

uomo-férfi, **ac**qua-víz, **vu**oto-üres, **seg**uire-követni

Az e ejtése

lehet **nyílt [è]** vagy **zárt [é]**, hallani fogod a példákból. **Fülej nagyon!** 😊

-nyílt -> *olyasmi, mint a magyar é*

lieto-*boldog*, idea, lei-*ő*, genio-*zseni*, caffe

-zárt -> *olyasmi, mint a magyar e*

vedere-*látni*, verede-*zöld*, perche-*miért*

Az o ejtése

esetében nekünk magyaroknak a **nyílt [ò]** vagy **zárt [ó]** ejtés okozhat gondot, mert a magyarban nincs **nyílt o**

-nyílt -> *hasonló, mint a magyar a*

notte-*éjszaka*, oggi-*ma*, ravioli-*ravioli tészta*

-zárt -> *mint a magyar óra szóban*

amore-*szeretem*, loro-*ők*, cognome-*vezetéknev*

Az a ejtése

pedig olyan, mint a mi **á** hangunk, *mindig nyílt*, de lehet

-rövid:

mamma, latte-*tej*, parte-*rész*, arma-*fegyver*

-hosszú:

amo-*szeretek*, parlare-*beszélni*, adorare-*imádni*

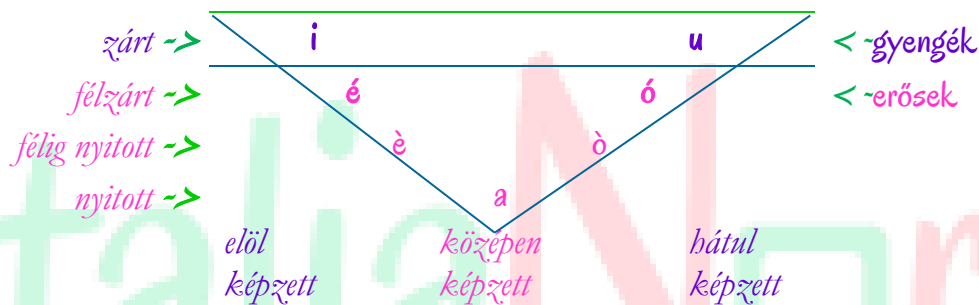
I dittonghi – Kettőshangzók

Az olasz nyelvben két magánhangzó is állhat egymás mellett.

Az *i*-t és az *u*-t a nyelvészek elnevezték *gyenge* magánhangzóknak, az *a*, *e*, *o* pedig *erős* magánhangzók, amelyekre támaszkodhatnak a *gyengék*.

Tehát, ha egy *gyenge*, hangsúlytalan *i* vagy *u* áll egy *erős* *a*, *e*, *o* magánhangzóval, akkor *kettőshangzót* alkotnak, melyeket *egy levegővel* ejtünk ki.

Két *erős* magánhangzó is állhat egymás mellett, de *nem alkotnak kettőshangzót*. A magánhangzókat ejtésük szerint egy ilyen háromszögben lehet szemléltetni.

A kettőshangzó *egy gyenge*+*egy erős* magánhangzóból,

<i>i</i> +	<i>e</i> ->	<i>ie</i>	<i>u</i> +	<i>e</i> ->	<i>ue</i>
	<i>a</i> ->	<i>ia</i>		<i>a</i> ->	<i>ua</i>
	<i>o</i> ->	<i>io</i>		<i>o</i> ->	<i>uo</i>
<i>e</i> +	<i>i</i> ->	<i>ei</i>	<i>e</i> +	<i>u</i> ->	<i>eu</i>
<i>a</i> +		<i>ai</i>	<i>a</i> +		<i>au</i>
<i>o</i> +		<i>oi</i>	<i>o</i> +		<i>ou</i>

...vagy két *gyenge* magánhangzóból áll. Mindkettőt kiejtjük, de az egyiket erősebben:

<i>i</i> +	<i>u</i> ->	<i>iu</i>
<i>u</i> +	<i>i</i> ->	<i>ui</i>

Egy magyarnak szokatlan két magánhangzót ejteni egymás után, de az olaszok kihallják, ha csak az egyiket ejted...

Pl.: a **buon** giorno ejtésénél az **uo** o-ját erősebben ejtik, ezért egy magyar hajlamos **bon-t** mondani, **de te ügyes leszel, és figyelsz erre, ugye?**

Attól függően, hogy az **első**, vagy a **második magánhangzót** ejtjük erőteljesebben, beszélünk **emelkedő**, vagy **ereszkedő** kettőshangzókról.

emelkedő (ascendente):

a **második** magánhangzót ejtjük erőteljesebben ->

piazza-tér, **ie**ri-tegnap, **o**dio-gyűlölet, **qu**ando-(a)mikor, **u**omo-férfi, ember

ereszkedő (discendente):

az **első** magánhangzót ejtjük erőteljesebben ->

laico-laikus, **se**i-vagy, hat, **po**i-aztán, **pa**usa-szünet, **e**ucalip**to**-eukaliptusz

Nem alkot kettőshangzót:

- **két erős** magánhangzó ->

ma-e-stro-mester, **pa-e**-se-ország, falu, **le-o**-ne-oroszlán, **fa-ra-o**-ne-fáraó, vagy

- ha az **i** vagy az **u** hangsúlyos ->

mi-o-enyém, **pa-u**-ra-félelem, **vi-a**-út -> ilyenkor két szótagban elválaszthatók.

I trittonghi – A hármashangzók

Ha három magánhangzó, **két gyenge** (hangsúlytalan) és **egy erős** áll egymás mellett, akkor **hármashangzóról** beszélünk.

Mindhármat **egy levegővel** ejtjük, s az **egyik közülük erőteljesebb**.

miei-enyémek, **tuoi**-tieid, **guai**-bajok

✍ Sottolinea i dittonghi e i trittonghi! – Húzd alá a kettős- és hármashangzókat!

1. Húzd alá a kettőshangzókat! Vigyázz, van benne csalafintaság! A hangsúlyt jelzem aláhúzott, **kivastagított** betűvel. Néha fontos lesz Neked.

fiero – fiato – buono – fiocco – maestro – uguale – pianoforte – sei – laico – voi – quello – tuono – piove – tua – aeroporto – suo – lenzuolo – nuotare – europeo – autore – flauto – fiume – guardiano – realista – chiede – cuoca – geografia – interiore – mai – cuotidiano – duello – eucalipto – faraone – fiamma – idea – passione – uomo – viuzza

2. Húzd alá pirossal a kettőshangzókat és kékkel a hármashangzókat!

piango – tuono – biologia – figliuola – suoi – coalizione – miei – leone – fiaba – buoi – liquido – portinaio – guaai – guarire – bianco – maestra – continuiamo – tenacia – febbraio – buongustaio – cuore – fioritura – guaio – ruota – paura – marinaio – gioia – gioiello – auto – medio – periodo – gennaio – macellaio

*Megoldásod helyességét ellenőrizheted a könyv végén, a **Soluzioni-Megoldások** fejezetben.*

🔊 ✍ Trova i dittonghi e i trittonghi! – Találd meg a kettős- és hármashangzókat!

Mire emlékszel abból, amit itt olvastál?

Lépj a Quizletbe, **hallgasd** és **ismételd** el a szót a kis hangszóró ikonra kattintva, **majd mondd meg**, hogy van e benne kettős- vagy hármashangzó!

A választ így fogja kérni a rendszer: fiero-> ie kettőshangzó

Soluzioni – Megoldások

SECONDA UNITA' – MÁSODIK LECKE

✍️ Ciao, io sono Gina! – Ciao, én Gina vagyok!

- Szia, én Gina vagyok. – Ciao io **sono** Gina.
- Örvendek! – Piacere!
- Nagyon örülök! – Molto lieta/(o)!
- Kik vagytok ti? – Chi **siete** voi?
- Mi Stefania, Patrizia és Giuseppe vagyunk.
- Noi **siamo** Stefania, Patrizia e Giuseppe
- Örvendek! – Piacere!

- Ki vagy te? – Chi **sei** tu?
- Én Marisa vagyok, és te? – Io **sono** Marisa, e tu?
- Kik ők? – Chi **sono** loro?
- Ők Francesco és Antonio – Loro **sono** Francesco e Antonio.

- Ő ki (h)? – Chi **è** lui?
- Ő Gianni. – Lui **è** Gianni.
- És ő (n)? – E lei?
- Ő Maria. – Lei **è** Maria.

✍️ Io sono ... – Én ... vagyok

- Ciao, io **sono** Nora. E tu, chi **sei**?
- Ciao, **sono** Paola.
- Ah, tu **sei** Paola!? Piacere!
- Molto lieta/(o)!
- E lui chi **è**?
- Lui **è** Luigi.
- Luigi? E lei?
- Lei **è** Roberta.
- Chi **siete** voi?
- Noi **siamo** Flávio, Gigi e Antonio. Piacere!
- Ah, voi **siete** Flávio, Gigi e Antonio!? Molto lieta/(o)!
- E loro chi **sono**?
- Loro **sono** Francesco e Lucilla.

☞ Sottolinea i dittonghi e i trittonghi! – Húzd alá a kettős- és hármashangzókat!

1. fiero – fiato – buono – fiocco – maestro (NEM, mert 2 erős) – uguale – pianoforte – sei – laico – voi – quello – tuono – piove – tua (NEM, mert hangsúlyos az u) – aeroporto (NEM, mert 2 erős) – suo (NEM, mert hangsúlyos az u) – lenzuolo – nuotare – europeo (NEM, mert 2 erős) – autore – flauto – fiume (NEM, mert hangsúlyos az u) – guardiano – realista (NEM, mert 2 erős) – chiede – cuoca – geografia (eo-NEM, mert 2 erős) – interiore – mai – cuotidiano – duello – eucalipto – faraone (NEM, mert 2 erős) – fiamma – idea (NEM, mert 2 erős) – passione – uomo – viazza (NEM, mert az u hangsúlyos)

2.

piango – tuono – biologia (ia-NEM, mert hangsúlyos az i) – figliuola (az i a gli-hez tartozik) – suoi – coalizione – miei – leone – fiaba – buoi – liquido – portinaio – guai – guarire – bianco – maestra (NEM, mert 2 erős) – continuiamo – tenacia – febbraio – buongustaio – cuore – fioritura – guaio – ruota – paura (NEM, mert hangsúlyos az u) – marinaio – gioia – gioiello – auto – medio – periodo (NEM, mert hangsúlyos az i) – gennaio – macellaio

Magyarázat:

Remélem, nem kerülte el a figyelmed amit a Kettőshangzónál írtam! 😊

Nem alkot kettőshangzót:

- két erős magánhangzó, pl.: ma-e-stro, pa-e-se, le-o-ne, fa-ra-o-ne, vagy
- ha az i, vagy az u hangsúlyos, pl.: mi-o, pa-u-ra, vi-a ->ilyenkor két szótag

A guaio szóban két gyenge és egy erős áll együtt: aio (két erős, egy gyenge!)

A gioia szóban a gé i-je egy grafikai jel, hogy a g-t [dzs]-nek ejtsük.

A figliuola szóban a i a gli-hez tartozik. A következő fejezetben vesszük a mássalhangzókat. 😊